

OBSAH

Předmluva		3
1.	kapitola	4
1.	Úvod do biologie	4
1.1.	Rozdělení biologie	4
1.2.	Historie biologie	5
1.3.	Filozofické názory na povahu života	6
1.4.	Filozofické názory na vznik života	6
1.5.	Rozdíl mezi hmotou živou a neživou	6
1.6.	Rozdíly a společné znaky u rostlin a živočichů	7
2.	kapitola	8
2.	Chemické složení živých systémů	8
2.1.	Prvkové složení živé hmoty	8
2.1.1.	Biologická charakteristika některých biogenních prvků	9
2.2.	Látkové složení živé hmoty	11
2.2.1.	Látky anorganické	11
2.2.2.	Látky organické	12
2.2.2.1.	Bílkoviny	12
2.2.2.2.	Nukleové kyseliny	17
2.2.2.2.1.	Deoxyribonukleová kyselina	19
2.2.2.2.2.	Ribonukleové kyseliny	20
3.	kapitola	22
3.	Fyzikální vlastnosti živé hmoty	22
3.1.	Přenos	22
3.2.	Difúze	23
3.3.	Osmóza	23
3.4.	Turgor	25
3.5.	Plazmolýza	25
3.6.	Pinocytóza	26
3.7.	Fagocytóza	27
3.8.	Extruze	27
3.9.	Koloidní a krystaloidní vlastnosti živé hmoty	28
3.9.1.	Biokoloidy	28
3.9.2.	Krystaly, krystaloidy	29
4.	kapitola	30
4.	Nebuněčné formy živé hmoty	30
4.1.	Viry	30
4.2.	Bakteriofágy	31
4.3.	L-formy bakterií	31
5.	kapitola	33
5.	Buňka	33
5.1.	Základní charakteristiky buňky	33
5.1.1.	Tvar buněk	33
5.1.2.	Velikost a počet buněk	33

5.2.	Stěna buněčná	34
5.2.1.	Stěna buněčná u rostlin	34
5.2.1.1.	Impregnace stěny buněčné	35
5.2.1.2.	Inkrustace stěny buněčné	36
5.2.1.3.	Růst stěny buněčné u rostlin	36
5.2.2.	Stěna buněčná u živočichů	37
5.2.3.	Rozdíly stěny buněčné u rostlin a živočichů	38
5.3.	Protoplasma	38
5.3.1.	Cytoplazma	39
5.4.	Organely buňky	41
5.4.1.	Jádro buněčné (nucleus, karyon)	41
5.4.2.	Plastidy	43
5.4.2.1.	Význam plastidů z hlediska tvorby asimilátů	46
5.4.3.	Mitochondrie	48
5.4.4.	Endoplazmatické retikulum (ER)	50
5.4.5.	Ribozómy	51
5.4.6.	Dictyozóm - Golgiho útvar	52
5.4.7.	Mikrotubuly	53
5.4.8.	Sférozómy - lyzozómy	54
5.4.9.	Centrozóm	55
5.5.	Inkluze buňky	56
5.5.1.	Vakuola	56
5.5.2.	Další inkluze buňky	57
5.6.	Rozdíl v obsahu buněk u organismů	58
6.	kapitola	59
6.	Reprodukce a ontogeneze buněk	59
6.1.	Dělení mitotické (nepřímé), mitóza, karyokineze	59
6.1.1.	Mechanismus mitotického dělení	59
6.1.2.	Trvání mitózy	61
6.1.3.	Buněčné organely a cytoplazma během mitózy	62
6.1.4.	Chromozómy	62
6.2.	Dělení amitotické (přímé)	65
6.3.	Ontogeneze buněk	65
6.3.1.	Růst buněk	65
6.3.2.	Vývoj buněk	65
6.3.3.	Diferenciace buněk	66
6.3.4.	Stárnutí buněk	66
6.3.5.	Smrt buňky a posmrtné změny	67
7.	kapitola	68
7.	Rozmnožování organismů	68
7.1.	Rozmnožování nepohlavní	68
7.1.1.	Nepohlavní rozmnožování jednobuněčných organismů	68
7.1.2.	Nepohlavní rozmnožování mnohobuněčných organismů	69
7.2.	Rozmnožování pohlavní	69
7.2.1.	Pohlavní rozmnožování u nižších organismů	70
7.2.2.	Pohlavní rozmnožování u vyšších organismů	71
7.2.2.1.	Tvorba samčích gamet u rostlin	74
7.2.2.2.	Tvorba samičích gamet u rostlin	74

7.2.2.3.	Tvorba samčích gamet u živočichů	74
7.2.2.4.	Tvorba samičích gamet u živočichů	76
7.2.3.	Oplození u rostlin	76
7.2.4.	Oplození u živočichů	77
7.2.5.	Fyziologie pohlavních buněk a oplození	78
7.2.6.	Haploidní počet chromozómů somatických buněk	79
7.3.	Klíčení semene	79
7.4.	Růst rostlinného organismu	80
7.5.	Vývoj rostlinného organismu	80
7.6.	Vývoj živočišného organismu	81
7.6.1.	Vývoj embryonální	81
7.6.2.	Vývoj postembryonální	83
8.	kapitola	84
8.	Dědičnost a proměnlivost	84
8.1.	Základní pojmy	84
8.2.	Základy dědičnosti a proměnlivosti	86
8.2.1.	Zákony dědičnosti	86
8.2.1.1.	Monohybrid s úplnou dominancí	87
8.2.1.2.	Monohybrid s neúplnou dominancí	88
8.2.1.3.	Dihybrid s úplnou dominancí	89
8.2.1.4.	Zobecnění zákonitostí	91
8.2.2.	Crossing - over	92
8.2.3.	Vazba vloh	92
8.2.4.	Genové interakce	93
8.2.5.	Aberace	93
8.2.6.	Mutace	93
8.2.7.	Morganovy zákony	95
8.2.8.	Dědičnost pohlavní	95
8.2.9.	Pohlavní dimorfismus	96
8.2.10.	Genetika mikroorganismů	96
8.2.11.	Genetika a rostlinná produkce	96
8.2.12.	Genetika a živočišná produkce	96
8.3.	Genetická informace a její přenos	97
8.3.1.	Přenos genetické informace z mateřské buňky do buňky dceřinné	98
8.3.2.	Přenos genetické informace ze somatické buňky do gamety	99
8.3.3.	Syntéza bílkovin	99
8.4.	Přenos genetické informace z RNA do DNA	100
8.5.	Molekulární genetika	100
8.6.	Mimojaderná dědičnost	100
9.	kapitola	101
9.	Anatomie rostlin	101
9.1.	Organismy jednobuněčné	101
9.2.	Organismy mnohobuněčné	101
9.2.1.	Pletiva dělivá	103
9.2.2.	Pletiva trvalá	103
9.2.2.1.	Soustava pletiv krycích	103
9.2.2.2.	Soustava pletiv vodivých	105

9.2.2.3.	Soustava pletiv základních (vyplňovacích)	109
10.	kapitola	110
10.	Organologie rostlin	110
10.1.	Vegetativní orgány rostlin	110
10.1.1.	Kořen (radix)	111
10.1.2.	Stonek (kaulom)	113
10.1.3.	Líst (fylom).	116
10.2.	Generativní orgány rostlin	119
10.2.1.	Květ	119
10.2.2.	Semeno	122
10.2.3.	Plod	122
11.	kapitola	124
11.	Vzájemné vztahy organismů a zásady taxonomie	124
11.1.	Vzájemné vztahy organismů	124
11.2.	Zásady taxonomie	125
12.	kapitola	127
12.	Ekologie a životní prostředí	127
12.1.	Základy ekologie	127
12.1.1.	Ekologický význam vzduchu	128
12.1.2.	Ekologický význam světla	128
12.1.3.	Ekologický význam teploty	129
12.1.4.	Ekologický význam vody	131
12.1.5.	Ekologický význam půdy	132
12.2.	Životní prostředí	134
12.2.1.	Znečišťování životního prostředí	134
12.2.2.	Ochrana životního prostředí	137
	Seznam použité a doporučené literatury	138